

Донбаська державна машинобудівна академія  
(повне найменування вищого навчального закладу)  
Кафедра Філософії та СПН

**ЗАТВЕРДЖУЮ**  
Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_ А.О. Лузан  
“ \_\_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 20\_\_ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

**(Денна прискорена форма навчання)**

**напрямок підготовки** 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030508 «Фінанси і кредит», 6.030509 «Облік і аудит», 6.030601 «Менеджмент», 6.040303 «Системний аналіз», 6.050101 «Комп'ютерні науки», 6.050202 «Автоматизація та комп'ютерні науки», 6.050202 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології», 6.050401 «Металургія», 6.050402 «Ливарне виробництво», 6.050502 «Інженерні механіка», 6.050503 «Машинобудування», 6.050504 «Зварювання», 6.050702 «Елетромеханіка»

**спеціальність**

всі \_\_\_\_\_  
(шифр і назва спеціальності)

**інститут, факультет, відділення**

ДДМА, факультет «Економіки і менеджменту», кафедра «Філософії та СПН»  
(назва інституту, факультету, відділення)

Краматорськ  
2017 – 2018 навчальний рік

Робоча програма **ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ** для студентів денної  
прискореної форми навчання  
за напрямом підготовки

(назва навчальної дисципліни)

6.030504 «Економіка підприємства», 6.030508 «Фінанси і кредит», 6.030509  
«Облік і аудит», 6.030601 «Менеджмент», 6.040303 «Системний аналіз»,  
6.050101 «Комп'ютерні науки», 6.050202 «Автоматизація та комп'ютерні  
науки», 6.050202 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології»,  
6.050401 «Металургія», 6.050402 «Ливарне виробництво», 6.050502 «Інженерні  
механіка», 6.050503 «Машинобудування», 6.050504 «Зварювання», 6.050702  
«Елетромеханіка»  
спеціальністю всі.

Розробник Паршакова О. Д., к.істор.н., доц. кафедри «Філософії та СПН»  
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії та СПН

Протокол від “30” серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ (Лузан А.О.)  
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ \_\_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 2017 року

## 1. Опис навчальної дисципліни

| Найменування показників                                                                 | Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень | Характеристика навчальної дисципліни |                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|-----------------------|
|                                                                                         |                                                                  | денна форма навчання                 | заочна форма навчання |
| Кількість кредитів – 1,0                                                                | Для усіх галузей знань                                           | Нормативна                           |                       |
| Модулів – 1                                                                             | За всіма напрямками підготовки                                   |                                      |                       |
| Змістових модулів – 1                                                                   | Для усіх спеціальностей                                          | Рік підготовки:                      |                       |
| Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)                                   |                                                                  | 1-й                                  |                       |
| Загальна кількість годин - 30                                                           |                                                                  | Семестр                              |                       |
| Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента -3 |                                                                  | 2-й                                  |                       |
|                                                                                         | Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр                        | Лекції                               |                       |
|                                                                                         |                                                                  | 8 год.                               |                       |
|                                                                                         |                                                                  | Семінари                             |                       |
|                                                                                         |                                                                  |                                      |                       |
|                                                                                         |                                                                  | Самостійна робота                    |                       |
|                                                                                         |                                                                  | 22 год.                              |                       |
|                                                                                         |                                                                  | Індивідуальні завдання               |                       |
|                                                                                         |                                                                  | Вид контролю: залік                  |                       |

### Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної прискореної форми навчання – 8/22

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета викладання дисципліни.** Курс «Історія української культури» покликаний забезпечити студентів належним рівнем знань з історії української культури, сприяти гуманізації та гуманітаризації навчального процесу, вплинути на формування духовності студентів, сприяти професійному росту майбутніх фахівців технічного та економічного профілів.

Знання основних етапів розвитку вітчизняної культури, її найвагоміших досягнень на протязі усієї історії є необхідними для розуміння характеру сучасного українського народу, взаємовідносин людей. Знайомство зі сферою матеріальної та духовної культури, створеною українським народом, ні в якому разі разу не зводиться до простої передачі інформації, а спрямоване на

вироблення вміння скористатися неозорним морем культурних явищ і на вдосконалення здатності критично, і разом з цим аргументовано (об'єктивно), аналізувати з історичної і естетичної точки зору суспільні і культурні процеси з урахуванням багатовікового досвіду.

**Завдання курсу** полягають в наступному:

1. Засвоєння сенсу та цінностей основних здобутків української культури, знання основних етапів української культури, закономірностей її функціонування;
2. Розуміння самобутнього характеру української культури, її взаємозв'язок з європейськими культурними процесами;
3. Розуміння культурної зумовленості сучасної ситуації, здатність урахувати культурну специфіку при вирішенні виробничих, економічних та соціальних проблем.
4. Розуміння яким чином культурний розвиток впливає на формування світогляду та світосприйняття особистості і, зокрема, як особистість відображає свій духовний стан за допомогою творчості.

Структура і зміст курсу «Історія української культури» дає можливість вирішувати завдання навчання та виховання студентів у їх органічній єдності, припускає використання самих різних методів і форм проведення навчальних занять як традиційних, так і інноваційних. Аудиторні заняття можуть проводитись паралельно з організацією екскурсій, зустрічами з діячами культури, відвідуванням музеїв, виставок, театрів і концертів, організацією вечорів запитань та відповідей, диспутів тощо. Все це сприяє формуванню культури особистості майбутнього фахівця, розвитку його духовності. Студент не лише одержує суму знань про основні етапи розвитку культури, її видатні досягнення, про можливості і способи вирішення проблем етико-естетичного плану, але й сам активно включається, в систему культурних відносин, практично засвоює культурні цінності, стає носієм культурних традицій, одержує навички і вміння творчо, на високому культурному рівні, вирішувати професійні питання.

В результаті вивчення дисципліни «Історія української культури» спеціаліст повинен **знати**:

- хронологію та послідовність змін етапів культурного розвитку українського народу;
- систему цінностей, характерну для кожного з культурних етапів, які вивчаються;
- видатні пам'ятники, створені в ті чи інші культурні періоди;
- коло основних етико-естетичних проблем, до яких звертався та які вирішував український народ в процесі свого культурного розвитку.

**вміти**:

- визначати певні культурні етапи української історії, та відрізняти їх один від одного за суттєвими особливостями, світоглядними орієнтирами;
- аналізувати пам'ятники українського мистецтва з огляду

на час їх створення, стильові особливості.

- звертатися до загального естетичного аналізу пам'яток мистецтва;
- орієнтуватися в колі етичних питань;
- працювати зі спеціальною літературою.

### 3. Програма навчальної дисципліни

#### Змістовий модуль 1.

**Тема 1.** Теоретичні аспекти культури. Українська культура як цілісна система.

**Тема 2.** Стародавні культури на території України.

**Тема 3.** Культура Київської Русі.

**Тема 4.** Культура Галицько-Волинського князівства.

**Тема 5.** Культура України в польсько-литовську добу.

**Тема 6.** Духовне життя українського народу в другій половині 17-18ст.

**Тема 7.** Українська культура 19 сторіччя.

**Тема 8.** Культура України 20 століття.

**Тема 9.** Українська культура в умовах нової реальності (к. 20- поч. 21 ст.)

Контрольна робота.

### 4. Структура навчальної дисципліни

| Назви змістових<br>модулів і тем                                             | Кількість годин |              |     |      |              |              |     |      |
|------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------------|-----|------|--------------|--------------|-----|------|
|                                                                              | денна форма     |              |     |      | заочна форма |              |     |      |
|                                                                              | усього          | у тому числі |     |      | усього       | у тому числі |     |      |
|                                                                              |                 | л            | сем | с.р. |              | л            | сем | с.р. |
| 1                                                                            | 2               | 3            | 4   | 6    | 7            | 8            | 9   | 10   |
| <b>МОДУЛЬ 1. ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ</b>                                |                 |              |     |      |              |              |     |      |
| Тема 1. Теоретичні аспекти культури. Українська культура як цілісна система. | 2               |              |     | 2    |              |              |     |      |
| Тема 2. Стародавні культури на території України.                            | 3               |              |     | 3    |              |              |     |      |
| Тема 3. Культура Київської Русі.                                             | 4               | 2            |     | 2    |              |              |     |      |
| Тема 4. Культура Галицько-Волинського                                        | 3               |              |     | 3    |              |              |     |      |

|                                                                            |           |          |  |           |  |  |  |  |
|----------------------------------------------------------------------------|-----------|----------|--|-----------|--|--|--|--|
| князівства.                                                                |           |          |  |           |  |  |  |  |
| Тема 5. Культура України в польсько-литовську добу.                        | 3         |          |  | 3         |  |  |  |  |
| Тема 6. Духовне життя українського народу в другій половині 17-18ст.       | 4         | 2        |  | 2         |  |  |  |  |
| Тема 7. Українська культура 19 сторіччя.                                   | 4         | 2        |  | 2         |  |  |  |  |
| Тема 8. Культура України 20 століття.                                      | 4         | 2        |  | 2         |  |  |  |  |
| Тема 9. Українська культура в умовах нової реальності (к. 20- поч. 21 ст.) | 3         |          |  | 3         |  |  |  |  |
| <b>Разом</b>                                                               | <b>30</b> | <b>8</b> |  | <b>22</b> |  |  |  |  |

## 5. Лекції

### Лекція 1. Культура Київської Русі.

7. Особливості світогляду людини часів Київської Русі.
8. Розвиток шкільної освіти і наукових знань.
9. Літературна творчість: перекладні та оригінальні твори.

**Дидактичні засоби** - відеофільми, альбоми з ілюстраціями.

**Література:** [1, С.273-284; 2, С.283-308; 3, С. 59-104; 4, С.289-307; 5, С.375-394; 6, С.75-85; 7, С.335-370.]

**Завдання на СРС:**

- 1.Розвиток архітектури в Київській Русі. Собор Софії Київської.
2. Образотворче мистецтво Київської Русі.

### Лекція 2. Духовне життя українського народу в другій половині 17-18ст.

1. Козацтво як явище української історії та культури.
2. Реформування церкви. Розвиток освіти і науки в козацьку добу.
3. Українське бароко – нове світовідчуття і мистецтво.

**Дидактичні засоби** - відеофільми, альбоми з ілюстраціями.

**Література:** [1.с.295-303 ;2.с.354-391; 3.с.131-144; 4.с.345-374; 5.с.441-472; 6.с.165-184; 7.с.405-442.]

**Завдання на СРС:**

1. І.Мазепа як меценат і культурний діяч.
2. Специфіка національного варіанту бароко в літературі. Творча спадщина Г.Сковороди.

### Лекція 3. Українська культура 19 сторіччя.

1. Соціально-політичні й історичні умови розвитку української культури в 19ст.
2. Особливості романтичного періоду національно-культурного відродження.
3. Особливості розвитку української культури в др. пол. 19 ст.
4. Характерні риси модерністського періоду (1890-1914pp.).

**Дидактичні засоби** - відеофільми, альбоми з ілюстраціями.

**Література:** [1.с.303-316; 2.с.392-430; 3.с.154-170,178-195; 4.с.378-412,416-439; 5.с.473-515; 6.с.191-205; 7.с.444-487.]

#### **Завдання на СРС:**

1. Роль М.Драгоманова у формуванні української суспільної думки.
2. Національно-культурне відродження в Галичині.

### Лекція 4. Культура України 20 сторіччя

1. Культурні процеси в Україні в 20-30 роки.
2. Розвиток української культури в у воєнні та повоєнні роки.
3. Культура і мистецтво соцреалізму.

**Дидактичні засоби** - відеофільми, альбоми з ілюстраціями.

**Література:** [1.с.317-335; 2.с.431-456; 3.с.195-202; 4.с.444-477; 5.с.561-584; 6.с.231-247; 7.с.487-525.]

#### **Завдання на СРС:**

1. Культурне оновлення 60-тих років в Україні.
2. Культура української діаспори.

## 6. Самостійна робота

| № з/п | Назва теми                                                                          | Кількість годин |
|-------|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1     | <b>Тема 1.</b> Теоретичні аспекти культури. Українська культура як цілісна система. | 2               |
| 2     | <b>Тема 2.</b> Стародавні культури на території України.                            | 3               |
| 3     | <b>Тема 3.</b> Культура Київської Русі.                                             | 2               |
| 4     | <b>Тема 4.</b> Культура Галицько-Волинського князівства.                            | 3               |
| 5     | <b>Тема 5.</b> Культура України в польсько-литовську добу.                          | 3               |
| 6     | <b>Тема 6.</b> Духовне життя українського народу в другій половині 17-18ст.         | 2               |

|                      |                                                                                   |           |
|----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 7                    | <b>Тема 7.</b> Українська культура 19 сторіччя.                                   | 2         |
| 8                    | <b>Тема 8.</b> Культура України 20 століття.                                      | 2         |
| 9                    | <b>Тема 9.</b> Українська культура в умовах нової реальності (к. 20- поч. 21 ст.) | 3         |
| <b>Всього годин:</b> |                                                                                   | <b>22</b> |

## **7. Індивідуальні завдання**

Індивідуальне семестрове завдання з курсу «Історія української культури» студент може виконати у формі реферату чи усної доповіді.

Тему реферату студент вільно вибирає зі списку питань до модульної контрольної роботи, який наводиться у відповідному пункті даної робочої навчальної програми. Реферативна робота оформлюється письмово за традиційними вимогами і захищається на заняттях з контролю самостійної роботи студентів.

Усні доповіді готуються тільки за тими питаннями, які не розглядаються на аудиторних заняттях, але входять до програми курсу і відповідно до списку контрольних питань.

## **8. Методи навчання**

За джерелами знань використовуються наступні методи навчання: 1) лекція, 2) використання наочних матеріалів – демонстрація фільмів, ілюстративний матеріал; 3) практичні роботи – семінарські заняття, підготовка рефератів.

За характером логіки пізнання використовуються такі методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний.

На рівні виконання студентами самостійної роботи є актуальними проблемний, частково-пошуковий, дослідницький методи.

При викладанні дисципліни передбачається використання мультимедійних засобів, альбомів з ілюстраціями, слайдів.

Для покращення засвоювання матеріалу студентами їм рекомендується поглиблене самостійне вивчення окремих питань і написання рефератів. Успіх вивчення дисципліни залежить від систематичної самостійної роботи студента з матеріалами лекцій і рекомендованою літературою.

## **9. Методи і форми контролю**

Передбачається використання модульно - рейтингової системи оцінювання знань. Основною формою контролю знань студентів в кредитно -

модульній системі є складання студентами запланованих модулів. Складання модуля передбачає виконання студентом комплексу заходів, передбачених семестровим графіком навчального процесу та затверджених деканом факультету.

Підсумкова оцінка за модуль виставляється за 100-бальною шкалою. При умові, що студент успішно здає контрольні точки, набравши з кожної з них не менше мінімальної кількості балів, необхідної для її зарахування, виконує семінарські завдання, самостійно працює і успішно захищає реферат з обраної теми, та має за результатами роботи в триместрі підсумковий рейтинг не менше 55 балів, то за бажанням студента в залежності від суми набраних балів йому виставляється підсумкова залікова оцінка за національною шкалою і шкалою ECTS. Переведення набраних студентом балів за 100-бальною шкалою в оцінки за національною (5-бальною) шкалою та шкалою ECTS здійснюється в відповідності до таблиці:

| Рейтинг студента<br>за 100-бальною шкалою | Оцінка<br>за національною шкалою                                 | Оцінка<br>за шкалою ECTS |
|-------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|--------------------------|
| 90-100 балів                              | відмінно                                                         | A                        |
| 81-89 балів                               | добре                                                            | B                        |
| 75-80 балів                               | добре                                                            | C                        |
| 65-74 балів                               | задовільно                                                       | D                        |
| 55-64 балів                               | задовільно                                                       | E                        |
| 30-54 балів                               | незадовільно з можливістю<br>повторного складання                | FX                       |
| 1-29 балів                                | незадовільно з обов'язковим<br>повторним вивченням<br>дисципліни | F                        |

Контроль знань студентів у процесі навчальної роботи рекомендується здійснювати наступним чином:

- 1 контроль і оцінювання самостійної роботи студентів, в тому числі й реферативних робіт;
2. залік.

## 10. Розподіл балів, які отримують студенти

| № | Форми контролю                            | Кіл-ть | Кількість балів |          | Зміст контролю та норма часу виконання             |
|---|-------------------------------------------|--------|-----------------|----------|----------------------------------------------------|
|   |                                           |        | За заняття      | Загальна |                                                    |
| 1 | Підсумкова контрольна<br>робота на лекції | 1      | 100             | 100      | Відповідно до тематики,<br>що затверджена кафедрою |

## **11. Методичне забезпечення**

1. Конспект лекцій з дисципліни «Історія української культури». / Укл. О.В. Булдакова. – Краматорськ: ДДМА, 2012. – 188 с.
2. Матеріали для підготовки до заліково-екзаменаційної сесії з курсу «Історія української культури» (для студентів заочної форми навчання). / Укл. О.Д. Паршакова, О.В. Шимко – Краматорськ: ДДМА, 2017. – 15 с.
3. **Паршакова, Е. Д.** История украинской культуры: теоретические аспекты курса : учеб. пособие / Е. Д. Паршакова. – Краматорск: ДГМА, 2013. – 36 с.
4. Словник культурологічних термінів: для студентів усіх спеціальностей заочної та денної форм навчання / уклад. : О.Д. Паршакова. – Краматорськ : ДДМА, 2012. – 39 с.

## **12. Рекомендована література**

### **12.1. Базова**

1. **Абрамович, С.Д.** Світова та українська культура: навчальний посібник / С.Д.Абрамович, М.Ю. Чікарькова. – Львів : Світ, 2004. – 344с. – ISBN 966-603-260-0.
2. Історія світової та української культури: підручник / В.А.Греченко, І.В.Чорний, В.А.Кушнерук, В.А.Режко. – К. : Літера, 2000. – 464с. – ISBN 966-95287-8-Х.
3. Історія української та зарубіжної культури: навчальний посібник / Б.І.Білик, Ю.А.Горбань, Я.С.Калакура та ін.; за ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. – 3-тє вид., стереотип. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. – 326с. – ISBN 966-620-072-4.
4. **Кордон, М.В.** Українська та зарубіжна культура: курс лекцій / М.В. Кордон. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 584с. – ISBN 966-364-066-9.
5. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: навчальний посібник / за ред. проф. А.Яртия та проф. В.Мельника. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів : Світ, 2005. – 568с. – ISBN 966-603-407-7.
6. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / Л.Є.Дещинський, Я.Я.Денісов, М.П.Скалецький, Л.В.Цубов, Н.М.Барановська, О.Г.Макарчук. – 4-те вид., перероб. і доп. – Львів : Вид-во «Бескид Біт», 2005. – 304с. – ISBN 966-8450-15-9.
7. Українська та зарубіжна культура: навчальний посібник / М.М.Закович, І.Я.Зязюн, О.М.Семашко та ін.; за ред. М.М.Заковича. – 2-ге вид., випр. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. – 550с. – ISBN 966-620100-3.

### **12.2. Допоміжна**

1. Археологія України. Курс лекцій: навчальний посібник / Л.Л.Залізник, О.П.Моця, В.М.Зубар, В.В.Отрощенко. – К. : Либідь, 2005. – 503с.
2. **Бокань, В.А.** Історія культури України: навчальний посібник / В.Бокань,

- Л.П.Польовий. – 2-ге вид., доп. – К. : МАУП, 2001. – 256 с. – ISBN 966-608-077-X.
3. **Бутанян, К.П.** Давнє населення України: навчальний посібник / К.П.Бутанян. – К. : Либідь, 2003. – 232с. – ISBN 966-06-0065-8.
  4. **Бичко, А.К.** Теорія і історія світової та вітчизняної культури: Курс лекцій: навчальний посібник для вузів / А.К.Бичко, П.І.Ігнатенко, А.М.Феокистов. – К. :Либідь, 1993. – 392с.
  5. **Гіптерс, З.В.** Культурологічний словник-довідник / З.В.Гіптерс. – К. :Професіонал, 2006. – 328с. – ISBN 966-370-010-6.
  6. **Грица, С.Й.** Українська художня культура: навчальний посібник / С.Й.Грица, Н.М.Корнієнко, Т.В.Липова. – К. : Либідь, 1996. – 416с.
  7. Етнографія України: навчальний посібник / за ред. С.А.Макаrchука. – Львів : Світ, 1994. – 520с.
  8. Історія української культури / за загал. ред. І.Крип'якевича. – 4-те вид., стереотип. – К. : Либідь, 2002. – 656с. – ISBN 966-06-0248-0.
  9. **Крвавич, Д.П.** Українське мистецтво: навчальний посібник: У 3-х ч. Ч.2 / Д.П.Крвавич, В.А.Овсійчук, С.О.Черепанова. – Львів : Світ, 2004. – 268с.+80 вкл. іл. – ISBN 966-603-202-3; 966-603-333-X (ч.2).
  - 10.**Крвавич, Д.П.** Українське мистецтво: навчальний посібник: У 3-х ч. Ч.3 / Д.П.Крвавич, В.А.Овсійчук, С.О.Черепанова. – Львів : Світ, 2005. – 268с.+80 вкл. іл. – ISBN 966-603-202-3; 966-603-205-8 (ч.3).
  - 11.**Маланюк, Є.** Нариси з історії нашої культури / Є.Маланюк. – К. : АТ «Обереги»,1992. – 80с.
  - 12.**Мєднікова, Г.С.** Українська і зарубіжна культура ХХ століття: навчальний посібник / Г.С.Мєднікова. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2002. – 214с. – ISBN 966-620-049-X.
  13. **Наулко, В.І.** Культура і побут населення України: навчальний посібник / В.І.Наулко, Л.Ф.Артюх, Ф.В.Горленко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. :Либідь, 1993. – 288с.
  14. **Півторак, Г.** Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов. Міф і правда про трьох братів слов'янських зі «спільної колиски» / Г.Півторак. – К. : Академія, 2001. – 150с.
  15. **Попович, М.** Нарис історії культури України / М.Попович. – К. : АртЕК, 1999. – 728с.
  - 16.Українська культура: історія і сучасність: навчальний посібник / за ред. С.О.Черепанової. – Львів : Світ, 1994. – 456с.
  - 17.**Уманцев, Ф.С.** Мистецтво Давньої України: Історичний нарис / Ф.С.Уманцев. – К. : Либідь, 2002. – 328с.

### 13. Інформаційні (електронні) ресурси

1. <http://www.wikipedia.org>
2. [litopys.org.ua](http://litopys.org.ua)
3. [izbornyk.org.ua](http://izbornyk.org.ua)
4. [etnolog.org.ua](http://etnolog.org.ua)

5. [pidruchniki.ws](http://pidruchniki.ws)
6. [big-library.com.ua](http://big-library.com.ua)
7. [libra.in.ua](http://libra.in.ua)
8. [studyport.net](http://studyport.net)
9. [litportal.kiev.ua](http://litportal.kiev.ua)
10. [knigi.tr200.ru](http://knigi.tr200.ru)
11. [info-library.com.ua](http://info-library.com.ua)